

Braňme naše lesy, dokud je čas

16.3.2018 / zdroj: <http://neviditelnypes.lidovky.cz>

Vyzývám všechny lesníky, zodpovědné majitele lesů i všechny pracovníky v lesním hospodářství, aby se začali bránit proti všem takzvaným ochráncům lesů, zejména tak zvaným ekologům, kteří na nás svalují vinu za zhoršování lesů v České republice.

Jako jeden z příkladů uvádím hodnocení prof. Fanty, který v televizním pořadu „Fokus Václava Moravce“ prohlásil, že české lesnictví se v posledních třiceti letech dostalo na jedno z posledních míst.

Naprosto nevhodné přirovnání, když před tímto odborníkem z Holandska bylo české lesnictví dáváno za vzor a patřilo mezi lesnický nejvyspělejší země. jako jsou Švýcarsko, Německo a Rakousko. Podobným způsobem prosazují svoje ekoteroristické názory i takoví „odborníci“ jako teatrolog Vladimír Just, herec Petr Vacek, veterinář Jaromír Bláha a zejména hnutí Duha, které díky průměrné státní roční dotaci 16,5 milionů korun pomohlo zejména na Šumavě rozšiřování kůrovcové kalamity .

Bylo mi 80 let a z toho 62 roků aktivně pracuji v lesním hospodářství a myslivosti. Za tuto dobu jsem několik let pracoval jako taxátor u Lesprojektu, většinu roků jako provozní inspektor zaměřený na zlepšování kvality lesních porostů a posledních 10 roků před důchodem jako ředitel Lesního závodu. V důchodu jako odborný lesní hospodář a soudní znalec. Mohu tedy prohlásit, že 62 roků v holínkách v lese mi dává právo říci pravdu o současném stavu lesního hospodářství, myslivosti a národních parcích.

Začnu toho času nejvíce diskutovaným šumavským národním parkem (ŠUNAP), a to jenom v tom, co jsem ještě nenapsal v člancích Čas říci pravdu o šumavském národním parku a Divočina na Šumavě zveřejněných jenom v nebojácných internetových novinách Neviditelný pes v r. 2017 (ostatní oslovené deníky se články bály zveřejnit s výmluvou, že nejsou aktuální).

Myslím si, že nyní jsou naopak vysoce aktuální a možná i za zenitem, protože se začíná uplatňovat novela zákona č. 114/1992 o národních parcích, která umožní zvýšení rozlohy bezzásahového území z původních 26 % na 51 % celkové rozlohy národního parku Šumava, což je cca 35 000ha. Jak to doopravdy bude, se úzkostlivě tají, pravděpodobně proto, aby se v nevhodné době sestavování vlády ČR neporušil slib ministra životního prostředí pana Brabce. Začátek byl však již v měsíci únoru proveden. Bylo zrušeno jedno z šesti územních pracovišť, a to Modrava, která nejméně 200 let pracovala v jedné z nejvyšších lokalit Šumavy a na jejímž území se až do nejvyšších horských vrcholů nacházely nejkrásnější lesní porosty v pásmu horských smrčín. A to údajně proto, aby se skoro celé její území ponechalo jako bezzásahové.

Co je bezzásahové, nebylo nikdy obyvatelům naší země pořádně vysvětleno, a tak mohu alespoň říci, že v tomto území se bez zásahu lidské ruky ponechá les svému samovolnému vývoji, tedy divočině bez stromů. Pro zasmání se bezzásahovost zastírá potřebou ochrany tetřeva hlušce, ale pravdou je, že toto území bude zneprístupněno lidem, kteří by jinak mohli kritizovat vzniklé škody.

Pan prof. Fanta takovou divočinu vehementně prosazuje proto, abychom se prý měli kde učit. Nestačilo by se však vrátit před rok 1752, kdy byl Marií Terezií vydán první zákon o lesích, který zakazoval předchozí pustošení lesa nejenom jeho nadměrným kácením pro získání dřeva do skláren, na výrobu dřevěného uhlí a pod. či ničením mladých porostů pastvou dobytka? Je zřejmé, že tato osvícená panovnice zahájila éru obhospodařování lesů pomocí lesnických odborníků, kteří za dalších 250 let vypěstovali lesy se zásobou dřeva, z jehož prodeje profitovala celá řada generací?

Také by bylo mnohem snadnější dojet se podívat na lokality bývalých lesů v Anglii, Portugalsku, Španělsku a území kolem Středozevního moře, kde pro potřebu dřeva na stavbu lodí a domů bylo ve středověku provedeno velkoplošné odkácení, plochy zarostly trnitými keři, nebo na svažitých pozemcích došlo ke splavení půdy až na holou skálu. Dnešní snaha o navrácení lesa je natolik nákladná, že si ji některé státy z finančních důvodů nemohou dovolit.

Teorie tzv. ekologů, že les se samovolně obnoví, a to dokonce v původním složení smrku, jedle a buku s příměsí břízy a jeřábu, jsou naprosto scestné, protože volné plochy po větrných a kůrovcových kalamitách zarostou buřeni z borůvky a třtiny, ve které nemůže přirozenou cestou žádné semeno vyklíčit. Jejich útěcha, že přirozená obnova se dostaví možná i na odkorněných, ve vzduchu ležících kmenech, je jenom klamáním veřejnosti. Znovu musím napsat, že jsem nikdy neviděl mrtvý kůrovcový strom, který by zanechal potomstvo, natož aby se nálet obnovil na buřeni zarostlé kalamitní holině. Stávající, ekology vychvalovaná přirozená obnova smrku totiž pochází z doby, kdy porosty starší 80 roků (které jsou schopné fruktifikace) vytvořily v porostních světlinách ostrůvky přirozeného zmlazení smrku, staré dle spočítaných letokruhů na pařezech až 50 roků. Pravdou je, že dnes vychvalované plné kultury a odrůstající mlaziny vznikly doplněním ostrůvkovitých nárostů smrku ručním zalesněním dřevin, a to nejenom smrku, ale i jedle, buku a jeřábu. Že se v kulturách nemůže ze semene obnovit jedle ani buk, když v okolí nejsou žádné stromy těchto dřevin, pozná i malé dítě. Zrovna tak lze považovat za legrační tvrzení, že smrkové semeno se po umrzlém sněhu koulí až do prohlubně u vzdáleného pařezu, aby z něho vyrostl semenáček, když pravdou je, že k pařezům byly lidskou rukou vysazeny již odrostlé sazenice.

Prognózu „o lese bez lesa“ mohu napsat nejenom po podrobné prohlídce kalamitních holin v pásmu horských smrčín na Šumavě, ale i ze zkušeností získaných v Kanadě na holinách po harvestorech (kde mi odborníci sdělili, že o nějakém samovolně vzniklém lese se dá po předchozí sukcesi uvažovat nejdříve za 500 roků). Proč se tyto údaje nepublikují, aby veřejnost věděla, že základní škody již dávno přesáhly stomiliardové hodnoty? A kdo bude platit pracovníky ŠUNAPU, když si na sebe nevydělají prodejem dřeva, protože ho bezdůvodně nechají desítky let ležet ve vzduchu, údajně proto, aby na něm mohly vyklíčit smrkové semenáčky? Proč, pane řediteli Hubený, neříkáte pravdu, že divočina bez lesa negativně ovlivní zasakování vody do lesní půdy, ale naopak uvádíte, že stromy více vody odčerpají? To si myslíte, že jsme národem hlupáků?

Protože psát o škodách na produkci kyslíku, nebezpečí vodní eroze, obnažení horských svahů až na skálu a zejména o nedostatku vody v celém povodí Šumavy by vydalo na další článek, ukončím raději tuto část citací rakouského odborníka H. Weidingera z lesního úřadu Vídně, který uvádí:

„Lesy jsou skutečným produkčním zázrakem. Zvláštní význam nabývají jejich obecně prospěšné funkce. Lesy, to jsou zelené plíce a vynikající regulátor klimatu. Ze vzduchu filtrují prach

a škodlivé látky, zpomalují proudění vzduchu a působí na vyrovnání teploty. Lesy jsou také zdrojem čisté, pitné vody, hromadí a čistí velká množství srážek a regulují oběh vody daleko za hranicemi svého ekosystému.“

V další části bych chtěl vyvrátit některé nepravdy o příčinách odumírání lesů. V poslední době se diskutuje o příčinách velkoplošného rozpadu lesních porostů zejména na jižní a severní Moravě, na části Českomoravské vysočiny a o rozšiřování více druhů kůrovců i na jiných místech republiky. Příčiny se hledají jenom ve velkém suchu posledních let.

Souhlasím, že hlavní příčinou je nedostatek vody v půdním horizontu lesa. Ale již méně se hovoří, že kromě globálního oteplování můžou za nedostatek vody v naší krajině i centrální orgány a vykonavatelé jejich špatných rozhodnutí. V lesním hospodářství musíme za naprosto chybné považovat dřívější odvodňování mokřadů, nadměrné meliorace lesních půd melioračními stokami a likvidace lesních rybníčků.

Horší dopad na vodní bilanci však způsobilo centrální plánování se stanovenými výměrami zemědělských pozemků, které musely být každoročně odvodněny podpovrchovými drenážními trubkami. Sám jsem byl svědkem toho, že pro naplnění kvót byly meliorovány i pozemky na svazích s kamenitou půdou. Rychlému odtoku vody nejvíce „pomohlo“ napřimování vodních toků a likvidace menších rybníků a mokřadů za účelem získání zemědělské půdy. Je až neuvěřitelné, že z původních cca 180 000 ha rybníků byla jejich výměra v průběhu 100 roků snížena až na polovinu. A to zejména v nejúrodnějších oblastech naší země (Polabí, moravské úvaly a pod.), kde je dnes sucho největší.

Na těchto příkladech je možné dokázat, jaký dopad na vodní režim v naší krajině, nazývané střecha Evropy, mají krátkodobá rozhodnutí řešící pouze momentální problémy.

Problém škod působených kůrovcem zejména na smrkových lesních porostech je také mnohem složitější. Souhlasím, že smrk vypěstovaný ve vegetačních lesních stupních dubový, buko-dubový a dubo-bukový v nadmořských výškách kolem 300 m n.m. nemá mnoho šancí na přežití.

Příčiny rozšiřování škod kůrovcem, kromě sucha, musíme hledat i v celkové situaci lesního hospodářství. Jako hlavní vidím nedostatečnou kontrolu stavu lesa ze strany Státní správy, dále pak v nedostatečném vyhledávání napadených stromů ze strany odborných lesních hospodářů, zejména revírníků Lesů České republiky (LČR). Revírníků ubývá, nestačí již ani na řádnou kontrolu na majetku LČR, natož pak ještě v lesích soukromých. **Pro špatnou lesnickou politiku se radikálně zhoršil i pohled na lesníky a zejména na lesní dělníky, kdy jejich počet z původních 68.000 klesl na dnešních 13.000.**

Bohužel se tak splnila naše nejhorší předpověď z r. 1992, kdy došlo k rozdělení státního majetku na moc správní, reprezentovanou zaměstnanci LČR, a moc výkonnou, svěřenou nejprve lesním akciovým společnostem na území bývalých lesních závodů. Po jejich likvidaci ze strany vlastníků z kupónové privatizace, v dalších letech společně, které ve výběrovém řízení nabízejí nejvyšší ceny. Ústředí LČR v Hradci Králové se tak může chlubit dobrými hospodářskými výsledky, bohužel však za cenu odchodu lesníků a lesních dělníků bydlících „za humny“. A jaký dopad to má na kalamitní rozšiřování kůrovců? **Protože v lesních porostech nejsou vyhledány jednotlivé stromy rychle po jejich napadení kůrovcem a zejména není před vylétnutím dospělých brouků provedena jejich asanace, dochází k jejich kalamitnímu rozšiřování.** Všechny druhy kůrovců se

šíří geometrickou řadou, a tak si každý může spočítat, že když z jednoho vylétnutého stromu je napadeno průměrně osm stromů v okolí a při teplotách nad 14 stupňů Celsia se může situace opakovat i třikrát za rok, že vznikne kůrovcové ohnisko o počtu 64 stromů. Za kalamitní rozšiřování kůrovců může často nedostatek místních těžebních dělníků, protože společnost, která vyhrála výběrové řízení, čeká na harvestory, jejichž nasazení se vyplatí pouze při velkém množství kůrovcových stromů, často již vylétnutých souší. A nezvládnutá kalamita se tak musí posvětit abnormálním suchem! Příklad rozšiřování kůrovců z majetku LČR či ŠUNAPU uvádím proto, že kůrovec nezná hranice, umí létat, a tak může ohrozit i lesy jiných majitelů. Pochopitelně, že i drobní nezodpovědní vlastníci lesů mohou přispět ke kalamitnímu rozšiřování kůrovců na sousedních majetcích.

V posledním odstavci chci objasnit možnosti náhrady ubývajícího smrku. Bylo by velmi záslužné, obnovit lesy zničené kalamitami, původními dřevinami zejména jedlí a bukem. Nesmí se však zapomenout, že jsou to dřeviny stínomilné, kterými nelze zdárně zalesnit velké holiny. Na rozdíl od ochranářů musíme připustit obnovu jesenickým modřínem a do cílové skladby dřevin zařadit i introdukované dřeviny jako např. jedli obrovskou a douglasku a všechny odolné listnaté dřeviny. Věřím, že současný ministr zemědělství a lesního hospodářství rychle provede avizované změny formou novelizace vyhlášek k zákonu o lesích.

Protože však nelze všechny dřeviny dlouhodobě ochránit před škodami působenými zejména spárkatou zvěří jejich zaplacením, je potřebné změnit také zákon o myslivosti a prováděcí vyhlášky tak, aby se normované stavy zvěře jelení, dančí, srnčí, mufloní vypočítávaly na základě škod, které tato zvěř na lesních porostech působí, a nikoliv jako dosud ze stavů „údajně“ sčítaných. Po zjištění skutečných stavů by mohlo dojít k jejich početnímu snížení a tím i možnosti zalesnit kalamitní holiny stanovištně vhodnými lesními dřevinami.

Závěrem apeluji na všechny neprávem osočované lesníky, lesní dělníky a uvědomělé majitele lesů, aby se nenechali napadat ekology z různých hnutí za zhoršující se stav našich lesů. Současnou situaci může změnit pouze vzpoura proti všem ekologickým aktivistům. Nesmíme nadále pouze mlčet, ale na všech úrovních říkat pravdu a zase pravdu, i když za to budeme trpět!

Miroslav Šedivý